

Мій брат

Дмитро Ткач

У мене збереглась старенька, пожовкла від давнини фотокартка брата Олександра. Я завжди носитиму її з собою, де б я не був і що б зі мною не сталося.

Я набагато старший від Олександра, але, скільки пам'ятаю, ми ніби змагалися один з одним: хто з нас досягне більшого в своїй роботі, в житті.

Коли брат закінчував неповну середню школу, я міг уже називатися справжнім "морським вовком". Якось я приїхав додому у відпустку. Олександр мене запитав:

— Ти — хто?

— Матрос-зенітник,— була моя відповідь. Він сказав, мов дорослий:

— Добре діло. А я — керівник планерної школи в Палаці піонерів.

Вдруге ми зустрілися через кілька років: йому було вісімнадцять.

— Зенітник? — запитав мене Олександр.

— Командир зенітної гармати,— уточнив я.

— Дуже добре! — похвалив він таким тоном, ніби не я, а він був між нами старший, і додав: — А я учльот.

Востаннє ми зустрілись перед війною у Севастополі.

— Командир зенітної гармати? — як завжди, поцікавився Олександр.

— Ні, це вже перейдене. Я — старшина артгрупи.

— Старшина артгрупи! — Він подивився на мене з пошаною і навіть подивом. Але тут же, ніби згадавши про себе, відрекомендувався з гордістю: — Льотчик-винищувач!

Широкі й несходжені шляхи війни. Навіть ми, рідні брати, загубили один одного в просторах і подіях. Я тільки знав, що він десь ширяє в небі на літаку, сам я — не розлучався з морем і кораблем. А море, як і небо,— безмежне: піди пошукай.

Але все-таки ми зустрілися. То була незабутня і неповторна зустріч.

День хилився до вечора. Сонце сідало за горизонтом, фарбуючи води моря в такий незвичайний колір, що навіть золото перед ним поблякло б. Свіжий вітер дув назустріч нашому кораблю, коли ми поверталися з добре проведеної операції. До берега лишалося кілька годин ходу, 1 настрій у кожного був піднесений.

Сигнал бойової тривоги раптом порушив спокій. Ми подивилися вгору і одразу побачили зграю фашистських бомбардувальників. Кожному було ясно, що вони летять на нас — ці ворожі шуліки. Зенітники кинулись до гармат, і зав'язався бій. Море застогло від розривів бомб, заклопотало небо. Наше становище було тяжке. Невідомо, чим би все це скінчилося, коли б нам на допомогу не підспіли два наші винищувачі.

Вони одразу ж врзалися в гущавину ворожих бомбардувальників. Запекла сутичка, перестрілка — і два шуліки впали у воду. Ні до того, ні після того я нічого подібного не бачив. Винищувачі ніби змагалися між собою, роблячи дивовижні фігури й поливаючи ворога зливою куль.

Але що це таке? Може, мені здається? Раптом довгий язик полум'я спалахнув під крилами в нашого літака. Затамувавши подих, я з хвилюванням стежив за його польотом.

Невже він падає? Ні, то він збиває полум'я. Але вогняний язик знову лизнув крило.

Потім літак вирівнявся і погнався за найближчим до нього бомбардувальником. Відстань між ними блискавично скорочувалась.

Все вирішили секунди. Винищувач, майже весь у вогні, врізався у ворожий бомбардувальник, і обидва вони, розпадаючись на шматки, полетіли у воду...

Коли ми щасливо повернулися до своєї бази, на корабель прийшов льотчик, що залишився живим. Він з боєм розповів нам про свого бойового друга, який загинув у бою над морем. Потім дістав з кишені фотокартку й Показав нам:

— Ось який він був...

— Шура!? — вражений, скрикнув я.

Так, це був він, Олександр. Я бачив копію фотокартки, подарованої колись мені братом...

Коли я вдивляюсь в його обличчя, мені здається, що воно зараз оживе, посміхнеться, і брат скаже:

— Старшина артгрупи? Дуже добре! Живи й бий ворогів. Тільки нещадно бий. Бачив, як я?..

О, коли б він знав, що я справді бачив!